

Principer för en rättvis ekologisk omställning

Klimatuppvärmningen, som orsakas av växthusgaser och som för med sig torka, skogsbränder, farliga stormar och översvämningar har redan nu försämrat människors levnadsförhållanden och hälsa. Människligheten måste snabbt ställa om den nuvarande överkonsumtionen av naturresurser och ett samhälle som baserar sig på en fossil ekonomi till ett ekologiskt hållbart välfärdssamhälle som respekterar planetens gränser. Denna förändring kallas ekologisk omställning.

En kontrollerad ekologisk omställning förutsätter att rättvisa beaktas. Vi undertecknade aktörer fastställer i detta policydokument de principer som ska följas i den rättvisa omställningen. Vi förbinder oss till principerna i vår egen verksamhet och i vårt påverkansarbete, och vi uppmuntrar även beslutsfattare att respektera dem.

1. Den globala uppvärmningen ska begränsas till en och en halv grad i jämförelse med förindustriell tid. Förlusten av biologisk mångfald ska stoppas.
2. Besluten om nödvändiga åtgärder ska baseras på den bästa tillgängliga vetenskapliga kunskapen.
3. Vid bedömningen av dimensionen och snabbheten av de åtgärder som behövs ska såväl försiktighetsprincipen som de kommande generationerna beaktas. Av denna anledning ska nödvändiga utsläppsminskningar och åtgärder som ingriper i förlusten av biologisk mångfald prioriteras. Rika länder såsom Finland har ansvar för att vidta dessa åtgärder snabbare än utvecklingsländerna samt att delta i utvecklingsländernas finansiering av klimatåtgärder och åtgärder som ingriper i förlusten av biologisk mångfald.
4. Omställningen ska vara planmässig och genomföras på lång sikt. Finland ska utarbeta en konkret plan, som baserar sig på expertis och som fortlöpande uppdateras, om hur en rättvis ekologisk omställning som omfattar hela samhället kan genomföras som en helhet. Det är viktigt att beakta politiska konsekvenser i omställningen - även åtgärder som inte direkt är kopplade till den ekologiska omställningen ska vara i linje med den.
5. De mänskliga rättigheterna utgör kärnan i en rättvis ekologisk omställning. Klimatåtgärderna och åtgärderna som ingriper i förlusten av biologisk mångfald ska följa Finlands skyldigheter avseende mänskliga rättigheter.
6. Ingen lämnas efter i utvecklingen. I övergångssituationer ska särskild uppmärksamhet fästas vid dem som utsatta och i den svagaste ställningen samt människor som är marginaliserade och diskriminerade. Dessa gruppers rättigheter ska säkerställas. Även arbetstagare, lantbruksföretagare och företagare inom övergångssektorer ska identifieras och stödjas.

7. En rättvis ekologisk omställning minskar fattigdomen och den sociala och ekonomiska ojämlikheten. En rättvis fördelning av kostnaderna som orsakas av omställningen förutsätter en finansieringsbas som baserar sig på ett progressivt skattesystem.
8. Omställningen måste garantera att arbetskraften kan satsa på koldioxidfria alternativ i produktionen av varor och tjänster både i Finland och globalt. Det gäller att uppdatera sitt kunnande och skapa anständiga arbetsuppgifter och arbetsplatser av god kvalitet.
9. Arbetsmarknadsparterna, de ideella organisationerna, andra intressentgrupper och privatpersoner måste ha möjligheter att delta i planeringen, genomförandet och beslutsfattandet som gäller klimatåtgärder och åtgärder som ingriper i förlusten av biologisk mångfald samt i utvärderingen av de vidtagna åtgärderna.
10. Den ekologiska omställningen i Finland och dess konsekvenser ska utvärderas med specifika indikatorer som beaktar mänskliga rättigheter, sysselsättningen, kompetensen, ekonomisk ojämlikhet, underhållssäkerheten och människor som är utsatta, marginaliserade eller utsatta för diskriminering. Utvärderingen kunde utgöra en del av klimatårsberättelsen. Utvärderingen bör granska de internationella konsekvenser som Finlands ekologiska omställning har för andra länder, särskilt för utvecklingsekonomier.